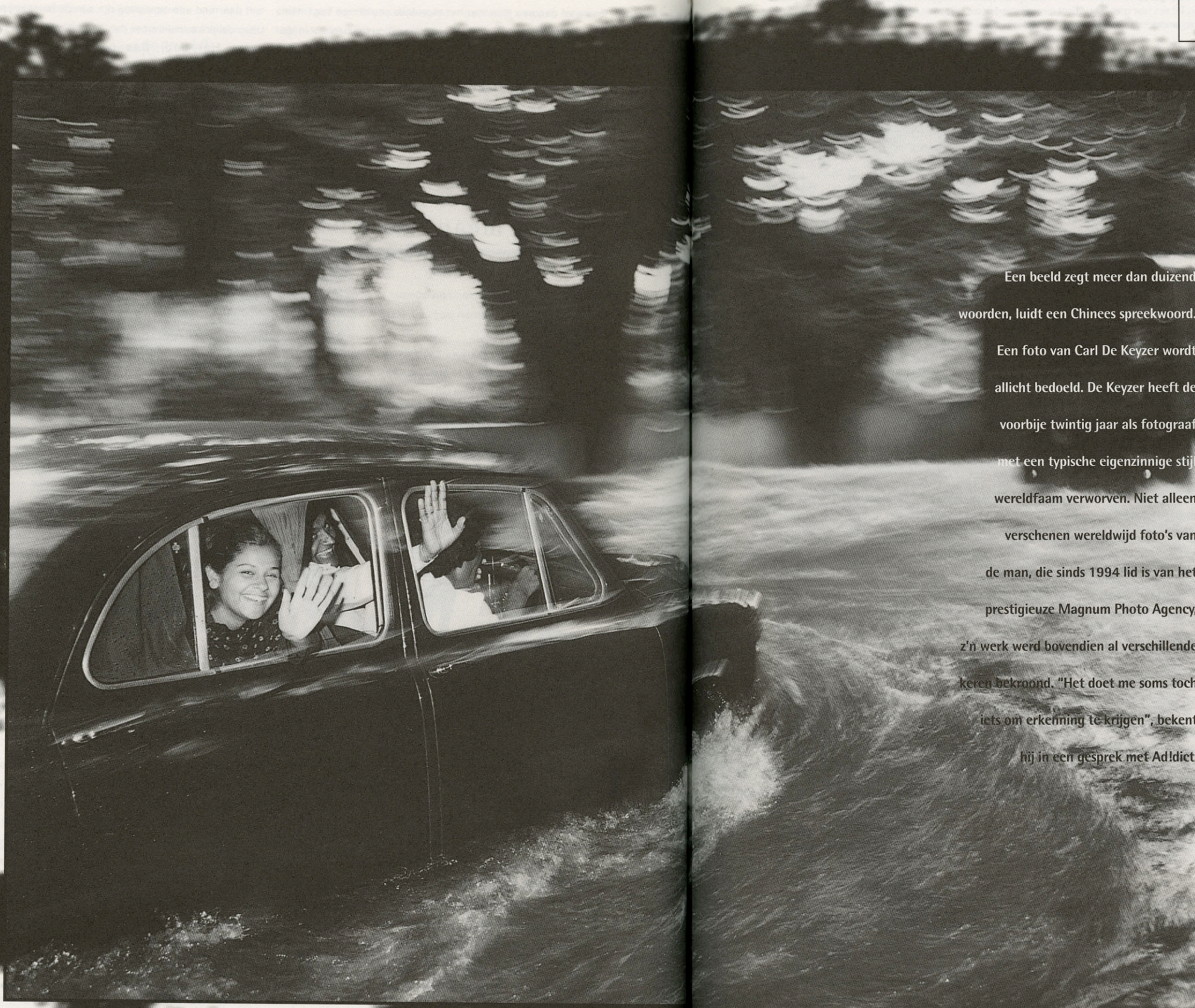

Carl De Keyzer

fotograaf van Magnum

Interview: Lieven Bax
Foto's: Carl De Keyzer

Een beeld zegt meer dan duizend woorden, luidt een Chinees spreekwoord.

Een foto van Carl De Keyzer wordt allicht bedoeld. De Keyzer heeft de voorbije twintig jaar als fotograaf met een typische eigenzinnige stijl wereldfaam verworven. Niet alleen

verschenen wereldwijd foto's van de man, die sinds 1994 lid is van het prestigieuze Magnum Photo Agency, z'n werk werd bovendien al verschillende keren bekroond. "Het doet me soms toch iets om erkenning te krijgen", bekennt hij in een gesprek met Adidict.

Carl De Keyzer (39) won de voorbije jaren, onder andere, de Kodak book award, de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Beeldende Kunst, de Kodak Prix de la Critique en de Eugene Smith Award van het International Center for Photography in New York. The Independent Magazine, Rolling Stone, Life Magazine, Frankfurter Allgemeine, The Guardian en El Pais - om maar die kwaliteitsbladen te noemen - namen al foto's van hem op én De Keyzer publiceerde intussen zelf ook vijf fotoboeken: 'Oogspanning', 'India', 'USSR-1989-CCCP', 'God, Inc' - over sekten in Amerika - en 'East of Eden' - waarvoor hij twee jaar door Oost-Europa reisde.

Adidict : Carl De Keyzer :

Je hebt het ver geschopt. Voor sommigen heb ik het héél ver geschopt.

Hoe ben je er in feite toe gekomen om fotograaf te worden?

Ik wilde eigenlijk dierenarts worden, schreef mij met die bedoeling in aan de universiteit, maar heb het daar maar een paar maanden kunnen uithouden. Intussen maakte ik al enkele foto-opnamen én werkte ik korte tijd als voetbalverslaggever voor een plaatselijke krant. Maar in feite wist ik niet wat aan te vangen. Tot een paar vrienden uit Gent me suggereerden om mij aan de Academie in te schrijven: 'Je kan daar wat tekenen en wat fotograferen', argumenteerden ze. Het bleek mijn roeping te zijn.

Hoe ervaar je je huidige status?

De vrijheid die ik geniet, vind ik het mooist. Ik kan doen wat ik wil. Daarnaast is de artistieke voldoening ook groot én is de erkenning van het publiek voor mijn werk wel leuk. Erkenning alleen is echter niet voldoende. Iets of iemand moet je stimuleren om aan de slag te kunnen blijven. Mij prikkelt het nog altijd om voor een agentschap als Magnum te kunnen werken, al is het niet altijd zo evident.

De druk is soms groot?

De druk is meestal vrij groot, ook omdat vijfenveertig supergrote ego's met elkaar overweg moeten kunnen. Magnum is een coöperatieve, dus runt elkeen mee het bedrijf. Terwijl we in feite rechtstreekse concurrenten van elkaar zijn. Soms is de druk werkelijk zo groot dat ik 's nachts niet in slaap geraak.

Hoe word je zo'n succesrijk fotograaf? Wat is de sleutel tot het succes?

Je moet een beetje geluk hebben, maar vooral heel hard werken, risico's durven nemen ook, veel experimenteren én op het goeie moment de juiste beslissingen nemen. Dan komt het geluk vanzelf jouw kant op.

Af en toe strandt ook wel eens een project, niet?

Versillende projecten die ik opgestart heb, zijn mislukt. Het Amazone-project, bijvoorbeeld, is volledig in het water gevallen - ook letterlijk. Ik startte een project rond Jeruzalem op dat nooit voltooid is. Een project in China kon ik niet realiseren. Niemand is echter in staat om het resultaat van zo'n project te plannen. Je moet je ideeën aan de werkelijkheid kunnen toetsen en soms blijkt dan dat bijvoorbeeld de timing slecht is.

Frustrerend.

Ik heb serieus geleden onder de slechte afloop van het Amazone-project, omdat ik daar echt in geloofde. Gedurende zes maanden bereidde ik me daarop voor. Ik heb in die periode Portugees geleerd, veel boeken gelezen. Uiteindelijk investeerde ik ook serieus om ginds drie maanden te kunnen rondzwerven. Maar na een week blokkeerden - wellicht door de vochtigheid ginds - alle camera's. Intussen werd ik nog enkele keren overvallen en met een pistool bedreigd, vooraleer ik besliste om dan maar naar huis terug te keren. Ik heb naderhand een rustperiode ingelast, maar de moed om een tweede keer naar het Amazonegebied af te reizen, heb ik niet meer gevonden.

'Als een volgende onderscheiding te lang uitblijft, begin ik mij ongerust te maken.'

Andere Magnum-fotografen, zoals Henri Cartier-Bresson en Raymond Depardon - om maar de allergrootsten te noemen - hadden op 39-jarige leeftijd nog niet de prestaties geleverd waarop jij intussen kunt terugblikken. Hoe kon je vroeger dan zij doorbreken?

Henri Cartier-Bresson was al heel actief in de jaren dertig toen fotografie als medium nog niet zo bekend was. Hij kon zich daardoor veel moeilijker onderscheiden. Als hij later begonnen zou zijn, zou hij - dezelfde kwaliteit biedend - onmiddellijk een wereldster geworden zijn. Cartier-Bresson is natuurlijk een pionier. Hij heeft op het vlak van reportagefotografie geschiedenis geschreven. De late doorbraak van Raymond Depardon kan ik niet verklaren.

Je bent een doorbijter. Misschien verklaart dat je vroege succes.

(lacht) Onlangs bracht ik een bezoek aan mijn tandarts, die me zei: 'U moet een doorbijter zijn, want op 40-jarige leeftijd zijn uw tanden stilaan aan het afbrokkelen!' Als ik aan iets begin, zet ik daar inderdaad mijn tanden in. Soms zijn mijn ambities zo groot en de projecten die ik opstart zo onrealistisch dat ik er wel veel tijd en energie in moet steken om ze te kunnen waarmaken. Anders zou ik vaker op m'n bek gaan.

Je voelde je aanvankelijk tussen al die grote fotografen in dienst van Magnum "een prutser", las ik.

Vlamingen voelen zich altijd minderwaardig. Maar het was echt wel een schok om als leraar aan de Academie, waar ik ongeveer het minimumloon verdiende, op een half jaar tijd tot aspirant-lid van Magnum te promoveren. Ik had weliswaar al het India-boek gepubliceerd, maar verder was ik nog aan het zoeken toen een kennis me voorstelde om bij Magnum te solliciteren. Ik stond net op het punt om in te gaan op het verzoek van een ander Parijs agentschap, dat mijn boek over India had ingekeken, om de foto's uit dat boek in hun archief te steken. Doe dat niet, bezwoer die kennis me tijdens een wandeling doorheen Parijs. Bied je bij Magnum aan. Ik heb echt twee dagen als een zombie rondgelopen. Wat zegt die nu, vroeg ik mij af. Hij kon dat toch niet menen. Zes maanden later zat ik met Cartier-Bresson, Depardon en de anderen rond de tafel om mee te beslissen hoe Magnum gerund moest worden. Ook een heel zelfzeker individu zou daarvan onder de indruk geraakt zijn.

A d i d i c t : C a r l D e K e y z e r :

Aanvaardden je collega's dat jij als jonge punk het oude Magnum-ideaal kwam ondermijnen?

Ik was niet de enige. Ook Martin Parr, een Engelse fotograaf, durft al eens heel kritisch, ironisch en cynisch uit de hoek te komen. Dat paste niet in de humanitaire traditie van Magnum, die respect voor de mensheid inhield, voor ogen hield dat het leven mooi was en alles wel goed ging komen. Onze aanpak heeft een enorme breuk veroorzaakt. Parr en ik hadden heel veel tegenstanders, die vonden dat hetgeen wij deden niet kon. Magnum moest zijn humanitaire waarden trouw blijven, ofschoon de wereld veranderde en dat ook in de fotografie merkbaar was. Alles is in de loop der jaren harder geworden.

Welke reportage is je het meest bijgebleven?

Ik heb af en toe nog wel eens een nare droom over al die sekten in Amerika. Ik ben een paar keer heel ver gegaan met de bedoeling om door hen geaccepteerd te worden. Ik heb mij een paar keer laten bekeren, mij uren laten brainwashen, mij in feite gewoon laten doen om toch maar foto's te mogen maken. Op mentaal vlak ben ik toen wellicht te ver gegaan, is mij daar toch iets van bijgebleven. Drie maanden heb ik dat volgehouden, maar op zeker moment moest ik daar gewoon mee stoppen. Ik zou anders gek geworden zijn. Knettergek. Toen heb ik beslist om voortaan gewoon toestemming te vragen. Als ik na mijn project te hebben uitgelegd geen toestemming kreeg, ging ik gewoon weer weg.

Je werd geaccepteerd. Ku Klux Klan-leden vroegen je zelfs of je met hun pocketcamera's een foto van hen kon maken.

Blijkbaar heb ik een heel beminlijk karakter. Als ik echt wil, kan ik ook iedereen naar de mond praten. Alleen bij de Ku Klux Klan duurde het heel lang vooraleer ik toestemming kreeg om ze te fotograferen. Ik moest wachten tot de laatste week van mijn project. Uiteindelijk had ik mij zodanig geïntegreerd dat ze mij als één van hen gingen beschouwen. Vaak kon ik mezelf wel overhoop schieten, dacht ik: als mijn beste vrienden me nu zouden bezig horen, zouden ze denken dat ik een racist geworden ben. Terwijl ik alleen maar foto's wilde maken, die bepaalde mensen bekritisieren. Maar het gaat te ver als je jezelf daarvoor zo moet verloochenen.

Je veinst wel vaker belangstelling, bekende je ooit. Hoe ver wil je daarin gaan?

Het hangt ervan af hoe erg ik een foto wil maken. Als ik vind dat een bepaalde situatie toch geen heel goeie foto kan opleveren, ga ik daar minder ver in. Anders ga ik ver genoeg. Al is de motivatie om dat te doen de voorbije jaren steeds minder groot geworden. Dat acteren, die hypocrisie wordt je achteraf toch aangerekend.

Wat drijft je eigenlijk?

(denkt na) Wat drijft mij? In het begin had ik puur artistieke redenen om dit te doen. Ik wilde esthetische beelden maken, me als fotograaf zo ver mogelijk ontplooiën. Stilaan ben ik meer inhoud aan mijn werk gaan geven. Je denkt immers op een bepaald ogenblik dat je wel onder de knie hebt hoe je beelden componeert, een situatie vastlegt, emoties en handelingen bekijkt. Nu werk ik verder op de inhoud - onderwerpen zijn er genoeg - en probeer ik toch ook om de belangstelling hoog te houden. Het doet soms toch iets om erkenning te krijgen.

Doet het je nog iets om voor de zoveelste keer onderscheiden te worden?

Zeker. Als een volgende onderscheiding te lang uitblijft, begin ik mij ongerust te maken. (Lacht.)

Wat is professioneel je ultieme droom?

Ik wil mezelf nog enkele keren verbazen. Hoe? Dat weet ik niet. Soms heb ik het gevoel dat ik mezelf herhaal. De mooiste momenten lijken mij de ogenblikken waarop je die aha-erlebnis krijgt dat je weer voorop bent. Al zal het mooiste moment uiteindelijk mijn hele oeuvre zijn. Als ik daarop terugblik, ben ik toch wel een beetje trots.

Perfect Print organiseerde workshop onder leiding van Carl De Keyzer

Carl De Keyzer leidde in november 1997 in Salons Ter Mael in Aalst een workshop voor

fotografen. Initiatiefnemer was Perfect Print. Telkens namen een 50-tal - minder bekende - collega's van

De Keyzer aan de workshop deel. Perfect Print is actief op de internationale markt met fotografische producten en

diensten. Voor meer inlichtingen kan U steeds terecht bij Wim Noens (T - 054 33 55 68, F - 054 33 55 87).

Foto: Serge De Toledo